

Dosarul nr. 2ra-228/20

Prima instanță: (Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani) M. Murguleț
Instanța de apel: (Curtea de Apel Bălți) S. Procopciuc, N. Chircu, E. Grumeza

Î N C H E I E R E

29 ianuarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătoriai

Dumitru Mardari
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Pasat Valeriu,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Pasat Valeriu
împotriva lui Roșca Iurie cu privire la apărarea onoarei și demnității,
împotriva deciziei din 24 septembrie 2019 a Curții de Apel Bălți, prin s-a
admis apelul declarat de Iurie Roșca, s-a casat integral hotărârea din 23 aprilie
2018 a Judecătoriai Chișinău, sediul Buiucani și s-a emis o nouă hotărâre,

c o n s t a t ă :

La 24 ianuarie 2018, Pasat Valeriu a depus cerere de chemare în judecată
împotriva lui Roșca Iurie cu privire la apărarea onoarei și demnității.

În motivarea cererii a indicat că, la 06 februarie 2006, Roșca Iurie a făcut
publice următoarele declarații: „Aduc la cunoștința opiniei publice și a organelor
de anchetă faptul că, încă cu mult timp înainte de începerea campaniei electorale,
Pasant Valeriu a căutat să se întâlnească cu mine.

(...) În definitiv, văzând că acesta continuă să insiste, i-am transmis să se
prezinte la sediul central al Partidului Popular Creștin Democrat din strada N. Iorga
nr. 5, Pasat s-a văzut nevoit să accepte, condiționând că în sediul PPCD să nu se
mai afle nimeni, nici măcar persoanele din pază, și ca întâlnirea să aibă loc pe timp
de noapte. Însoțit de un intermediar, Pasat s-a prezentat la sediul PPCD.

(...) Pasat mi-a comunicat că Moscova urmărește înlăturarea lui Vladimir
Voronin de la putere. Potrivit lui Pasat, realizarea acestui scenariu prevedea două
etape.

(...) Pasat mi-a propus finanțarea campaniei electorale a PPCD. În tentativa sa
de a mă corupe, Pasat a invocat toate aspectele sensibile în relația PPCD cu
guvernarea, scoțând în evidență abuzurile, persecuțiile și maltrătarile, cărora au
fost supuși membrii și susținătorii PPCD pe parcursul ultimilor patru ani. A doua
parte a scenariului elaborat la Moscova pentru substituirea puterii de la Chișinău

(...) se planifica organizarea unor proteste stradale de proporții, contestarea rezultatelor alegerilor și înscenarea unei așa-numite revoluții color. El se oferea să finanțeze și acțiunile de stradă. Atunci am înțeles că Voronin devenise extrem de incomod pentru cercurile de la Moscova pe care le reprezenta Pasat. Altfel zis, Pasat mi-a propus un pact cu Moscova împotriva lui Voronin. Nu am acceptat jocul propus (...).

În timpul campaniei electorale, Pasat și-a reluat insistențele. Însă de această dată nu se mai prezenta personal.

(...) În ultima lună a campaniei electorale mi-a parvenit și propunerea de a primi bani de la cunoscutul cap al lumii interlope Caramalac Grigore, zis „Bulgarul”, care este dat în urmărire generală de organele de anchetă ale Republicii Moldova și se ascunde la Moscova.

Am respins și această propunere (...) Presupun ca atunci când a devenit clar că nu voi accepta sub nicio formă banii propuși atât de Pasat, cât și de Karamalak, s-a luat decizia să fiu lichidat fizic, deși nu pot exclude nici că intenția de asasinare a mea făcea parte din planul inițial.

(...) Am aflat că se punea la cale uciderea mea în timpul demonstrațiilor de protest pe care anunșasem că le vom organiza imediat după alegeri, începând cu data de 7 martie 2005.

Asasinarea mea ar fi trebuit să conducă la destabilizări de proporții, iar vina pentru această crimă să fie aruncată asupra președintelui Voronin.

(...) În acel moment nu știam nimic despre discuțiile purtate la București de Pasat Valeriu cu Ilașcu Ilie. Abia mai târziu am aflat despre acestea după ce Ilașcu Ilie i s-a destăinuit lui Cubreacov Vlad în cadrul sesiunii APCE din 3-7 octombrie 2005, la Strasbourg”.

Aceste declarații au fost preluate de Procuratura Generală și, la 07 februarie 2006, ultima a pornit urmărirea penală în baza art. 339 alin. (1) Codul penal - uzurparea puterii de stat și art. 26, art. 145 alin.(3) lit. i) Codul penal - pregătirea omorului unei persoane în scopul înlesnirii comiterii altei infracțiuni (comunicatul de presă al Procuraturii Generale din 7 februarie 2006 (<http://www.procuratura.md/md/news/1211/1/1809/>)).

Declarațiile respective au fost preluate în 2006 și ulterior reiterate de posturile de televiziune din Republica Moldova, cum ar fi ProTV, TV7 și presa locală, și de peste hotare. Totodată, declarațiile menționate au fost plasate pe site-ul oficial al Partidului Popular Creștin Democrat din Moldova (www.ppcd.md <http://www.ppcd.md/page.php?modul=HTMLPages&pid=121>).

La 18 noiembrie 2009, Valeriu Pasat a fost scos de sub urmărire penală pe motiv că vinovăția sa nu se confirmă prin nici o probă administrată în cadrul urmăririi penale (ordonanța de scoatere de sub urmărire penală din 18 noiembrie 2009), însă i s-a permis să facă cunoștință cu conținutul unor materialele ale cauzei penale numai la 12 decembrie 2017.

A specificat reclamantul că Roșca Iurie a difuzat public o informație neveridică și calomnioasă, astfel fiind acuzat de comiterea unor infracțiuni deosebit de grave împotriva statului, în lipsa unor probe, și în special, în lipsa unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile de condamnare în comiterea acestora.

La fel, a invocat ca fiind neveridică și calomnioasă informația, precum că i-ar

fi propus lui Roșca Iurie organizarea imediată după alegerile parlamentare din 06 martie 2005 a unor acțiuni masive de protest în scopul destabilizării situației social-politice din țară; - că i-ar fi propus sume de bani, cu scop de corupere; - că ar fi întreprins oricare acțiuni pentru determinarea lui Ilașcu Ilie să participe la manifestările de amploare organizate de Partidul Popular Creștin Democrat și să-l asasineze pe Roșca Iurie - liderul PPCD, nemijlocit în timpul acțiunilor de protest, - că l-ar cunoaște pe Caramalac Grigore, personalitate notorie interlopă, și că acesta ar fi încercat să-l corupă pe Roșca Iurie, folosind surse financiare din partea lui Pasat Valeriu.

Prin cererea de concretizare a cererii de chemare în judecată, Pasat Valeriu a solicitat constatarea încălcării dreptului la demnitate și onoare prin informațiile defăimătoare făcute în privința sa la 06 februarie 2006 de către Roșca Iurie; obligarea lui Roșca Iurie să dezminț, în termen de 15 zile din momentul când hotărârea va deveni executorie, într-o conferința de presă informațiile defăimătoare făcute în privința sa, la 06 februarie 2006, cu următorul text: „Subsemnatul, Roșca Iurie dezminț integral informațiile defăimătoare făcute în privința lui Pasat Valeriu prin declarația din 06 februarie 2006; ...în special, că domnul Pasat Valeriu ar fi propus lui Roșca Iurie organizarea imediată după alegerile parlamentare din 06 martie 2005 a unor acțiuni masive de protest în scopul destabilizării situației social-politice din țară; că Pasat Valeriu i-ar fi propus sume de bani, cu scop de corupere, precum și faptul că Pasat Valeriu ar fi întreprins oricare acțiuni pentru determinarea lui Ilașcu Ilie să participe la manifestările de amploare organizate de Partidul Popular Creștin Democrat și să-l asasineze pe Roșca Iurie - liderul PPCD, nemijlocit în timpul acțiunilor de protest; că Pasat Valeriu l-ar cunoaște pe Caramalac Grigore, zis „Bulgarul”, și că acesta ar fi încercat să-l corupă pe Roșca Iurie, folosind surse financiare din partea lui Pasat Valeriu...”

Prin hotărârea din 23 aprilie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Pasat Valeriu împotriva lui Roșca Iurie cu privire la apărarea onoarei și demnității.

S-a constatat încălcarea dreptului la demnitatea și onoarea lui Pasat Valeriu prin informațiile defăimătoare în privința acestuia la data de 06 februarie 2006 de către Roșca Iurie.

S-a obligat Roșca Iurie, în termen de 15 zile din momentul când hotărârea va deveni executorie, să dezminț pe cheltuială proprie, într-o conferință de presă, informațiile defăimătoare făcute în privința lui Pasat Valeriu la data de 06 februarie 2006, cu următorul text: ”Subsemnatul, Roșca Iurie, dezminț integral informațiile defăimătoare făcute în privința lui Pasat Valeriu prin declarația din 06 februarie 2006; ...în special, că domnul Pasat Valeriu ar fi propus lui Roșca Iurie organizarea imediată după alegerile parlamentare din 06 martie 2005 a unor acțiuni masive de protest în scopul destabilizării situației social-politice din țară; că Pasat Valeriu i-ar fi propus lui Roșca Iurie sume de bani, cu scop de corupere; că Pasat Valeriu ar fi întreprins careva acțiuni pentru determinarea lui Ilie Ilașcu să participe la manifestările de amploare organizate de Partidul Popular Creștin Democrat și să-l asasineze pe Roșca Iurie – liderul PPCD, nemijlocit în timpul acțiunilor de protest; că Pasat Valeriu l-ar cunoaște pe Caramalac Grigore, zis ”Bulgarul” și că acesta ar fi încercat să-l corupă pe Roșca Iurie, folosind surse financiare din partea lui Pasat

Valeriu...”.

La 02 mai 2018, Roșca Iurie, reprezentat de avocatul Rusanovschi Iurie, a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii primei instanțe (f.d. 87 Vol. I).

La 07 septembrie 2018, Roșca Iurie, reprezentat de avocatul Mărgineanu Iurie a depus cerere, prin care a solicitat strămutarea cauzei în ordine de apel la o altă instanță egală în grad (f.d. 121-122 Vol. I).

Prin încheierea din 20 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a ridicat cauza de la examinare în ordine de apel și s-a expedit Curții Supreme de Justiție pentru examinarea cererii de strămutare (f.d. 136-137 Vol. I).

Prin încheierea din 05 decembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție s-a admis cererea lui Iurie Roșca, reprezentat de avocatul Iurie Mărgineanu, cu privire la strămutarea cauzei la o altă instanță egală în grad.

Cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Valeriu Pasat împotriva lui Iurie Roșca privind apărarea onoarei și demnitarii, s-a strămutat pentru examinarea cererii de apel la Curtea de Apel Bălți (f. d. 146-148 Vol. I)

Prin decizia din 26 februarie 2019 a Curții de Apel Bălți, s-a respins apelul declarat de Iurie Roșca și s-a menținut hotărârea din 23 aprilie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani (f.d. 178-191 Vol. I).

Prin decizia din 24 iulie 2019 a Curții Supreme de Justiție, s-a admis recursul declarat de Roșca Iurie, reprezentat de avocatul Mărgineanu Iurie, s-a casat decizia din 26 februarie 2019 a Curții de Apel Bălți și s-a remis cauza la rejudecare la Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată (f.d. 232-243 Vol. I).

Prin decizia din 24 septembrie 2019 a Curții de Apel Bălți, s-a admis apelul declarat de Iurie Roșca, reprezentat de avocatul Mărgineanu Iurie, s-a casat integral hotărârea din 23 aprilie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani și s-a emis o nouă hotărâre, prin care:

S-a respins ca tardivă cererea de chemare în judecată depusă de Pasat Valeriu.

Pentru a decide astfel, instanța de apel cu referire la circumstanțele cauzei a reținut că Pasat Valeriu, în scopul soluționării litigiului pe cale extrajudiciară, a depus cerere prealabilă la 28 decembrie 2017, recepționată de Roșca Iurie la 06 ianuarie 2018.

La fel, instanța de apel a stabilit că Roșca Iurie nu a furnizat nici un răspuns și nici nu a dezmințit cele expuse în declarație, fapt pentru care prima instanță a concluzionat că Pasat Valeriu nu a omis termenul de prescripție prevăzut de art. 15 alin. (2) al Legii cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010.

Astfel instanța de apel a concluzionat că în pofida faptului că Roșca Iurie nu a răspuns la cererea prealabilă, în cadrul examinării cauzei în prima instanță, reprezentantul acestuia a invocat că Pasat Valeriu a omis acest termen, poziție pe care a susținut-o și în instanța de apel.

La caz, instanța de apel a reținut că Pasat Valeriu a cunoscut cel puțin din luna februarie 2006 despre declarația făcută de Roșca Iurie, iar cel târziu din luna noiembrie 2009, după emiterea ordonanței de scoatere de sub urmărire penală, acesta urma să se intereseze de dosarul penal pornit în privința sa, însă nu a înaintat acțiune împotriva lui Roșca Iurie.

Prin urmare, instanța de apel a concluzionat că după intrarea în vigoare a Legii cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, prin prisma

art. 34 și 15 al legii în cauză, reclamantul a fost în drept în decurs de 20 de zile să formuleze cerere prealabilă și să țină cont de faptul că acesta este un termen de prescripție, care în speță curge din ziua intrării în vigoare a legii respective.

În același timp, la împlinirea unui an din ziua defăimării, persoana nu poate solicita repunerea sa în termenul de depunere a cererii prealabile.

Deci, în concluzie, instanța de apel a specificat că Pasat Valeriu din 23 aprilie 2010 avea la dispoziție 20 de zile pentru înaintarea cererii prealabile și cel mult un an, în cadrul căruia putea solicita repunerea în termen și depunerea acțiunii civile în instanța de judecată, fapt omis de acesta.

La 18 decembrie 2019, Pasat Valeriu a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

Recurentul Pasat Valeriu, în motivarea recursului a invocat că instanța de apel a interpretat în mod eronat legea.

De asemenea, a menționat că ordonanța de scoatere de sub urmărire penală din 18 noiembrie 2009, i-a fost adusă la cunoștință la data de 12 decembrie 2017, moment în care a făcut cunoștință cu declarațiile făcute de Roșca Iurie și care au fost anexate la materialele cauzei penale.

Astfel la data de 28 decembrie 2017 s-a adresat lui Roșca Iurie cu o cerere prealabilă, prin care i-a solicitat dezmințirea informației defăimătoare făcută de acesta la data de 06 februarie 2006 într-o conferință de presă.

La caz, a specificat că obiecțiile relative de apărare pot fi invocate doare de partea care justifică un interes, până la un anumit termen, sub sancțiunea decăderii din acest drept, deci intimatul din momentul recepționării cererii prealabile urma să invoce netemeinicia acesteia sau omiterea termenului de prescripție de 20 de zile, fapt ce nu a fost efectuat de către Roșca Iurie.

Deci, recurentul a reiterat că omiterea termenului de prescripție este o excepție relativă și poate fi invocată de autorul informației defăimătoare, sub sancțiunea decăderii, doar în termenul prevăzut pentru examinarea cererii prealabile.

Or, în speță, pretenția cu privire la constatarea încălcării dreptului la demnitate și onoare prin informațiile defăimătoare făcute de Roșca Iurie la data de 06 februarie 2006, este o acțiune în constatare.

În consecință, recurentul a invocat că instanța de fond corect a constatat că la caz, exercitarea acțiunii în constatare nu este condiționată de depunerea cererii prealabile și deci nu se prescrie.

La 26 decembrie 2019 instanța de recurs a expediat în adresa intimatului copia recursului, iar la 30 decembrie 2019, intimatul Roșca Iurie și reprezentantul său, avocatul Mărgineanu Iurie au recepționat copia recursului declarat de Pasat Valeriu, fapt confirmat prin avizul de recepție (f.d. 42-43 Vol. II).

Intimatul în termenul stabilit nu a depus referință la recursul declarat de Pasat Valeriu.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Bălți a emis dispozitivul deciziei la 24 septembrie 2019, iar la 28 noiembrie 2019, recurentul a recepționat decizia motivată a instanței de apel fapt confirmat prin avizul de recepție (f.d. 27 Vol. II).

În conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Recursul a fost declarat la 18 decembrie 2019, respectiv se consideră depus în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinând temeiurile recursului completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încalcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări

implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de Pasat Valeriu, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se declară inadmisibil recursul înaintat de Pasat Valeriu.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu